

GOOAT

The Greatest Outlier Of All Time

Waarom sommige sporters geen
toppunt zijn, maar een systeemfout

J. van der Linden

Inleiding

Sport is misschien wel de belangrijkste bijzaak in het leven.

Al zolang mensen samenleven, meten ze zich met elkaar. In kracht, in snelheid, in uithoudingsvermogen, in behendigheid, in denkvermogen. Waar mensen zijn, ontstaan spellen. En waar spellen ontstaan, ontstaat competitie.

Dat was zo bij de Spartanen, in de Griekse stadstaten, in het Colosseum. Het was zo bij de eerste Olympische spelen, en het is zo op elk trapveldje, in elke sporthal, op elk schaakbord. De mens maakt van alles een wedstrijd. Sommige van die wedstrijden blijken zo goed te werken dat ze blijven bestaan, worden aangescherpt, opgeschaald en uiteindelijk massaal worden gespeeld en bekeken.

Sport is daarmee geen randverschijnsel, maar een cultureel constante. En waar competitie is, volgt onvermijdelijk vergelijking.

Wie is de beste?

Wie is de grootste?

Wie is de snelste?

Die vragen worden gesteld aan cafétafels, op verjaardagen, op kantoren en in televisiestudio's. Ze worden gesteld door fans, door journalisten, door commentatoren. Ze worden zelfs gesteld aan de sporters zelf. Soms gaat het dan over anderen, soms over henzelf. Dat alleen al zegt iets over het gewicht van de vraag.

Meestal blijft de vergelijking binnen één sport. Soms wordt er teruggekeken naar eerdere generaties, wat de discussie meteen vertroebelt. Tijden veranderen, regels veranderen, middelen veranderen. Herinneringen worden scherper dan de werkelijkheid ooit was. Toch blijven we vergelijken. Omdat we voelen dat er iets interessants op het spel staat, ook al weten we dat de vraag eigenlijk niet goed te beantwoorden is.

Dit boek stelt een andere vraag.

Niet: wie was de beste?

Niet: wie won het meest?

Niet: wie had de langste of meest consistente carrière?

De vraag die hier wordt gesteld is eenvoudiger en radicaler tegelijk:

Wie is het meest absurde verschijnsel binnen zijn of haar domein?

Niet een winnaar binnen het systeem, maar een afwijking ervan.

Niet een optimum, maar een anomalie.

Niet iemand die excelleerde volgens de regels, maar iemand bij wie het voelde alsof de regels even niet meer klopten.

En wat gebeurt er als je die vraag niet alleen binnen één sport stelt, maar over domeinen heen?

Dit boek probeert geen rangorde te maken en geen oordeel te vellen. Het probeert iets zichtbaar te maken wat zelden scherp wordt bekeken: hoe zeldzaam echte afwijking is, zelfs in werelden die al bestaan uit uitzonderingen.

De vraag die hier wordt gesteld is geen kwestie van smaak of voorkeur.

Ze veronderstelt een maatstaf.

Niet om sporters te rangschikken, maar om afwijking überhaupt herkenbaar te maken.

Die maatstaf is niet moreel en niet narratief, maar statistisch.

Zonder zo'n graadmeter blijft elke vergelijking vrijblijvend.